

ทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ประกอบงานวิจัยและงานเขียนทางเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของสังคมศาสตร์

สังคมศาสตร์ (Social Sciences) หมายถึง วิชาการทุกแขนงซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในแวดล้อมของสังคม^๑ หรือเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวคือ การที่มนุษย์รวมกันอยู่เป็นกลุ่มสนองตอบกับสถานการณ์อย่างไร^๒ ดังนั้นสังคมศาสตร์จึงเป็นวิชาที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก นักสังคมศาสตร์ เช่น คาร์ล เอ็ม ไวท์ (Carl M. White) ได้กำหนดสาขาวิชาหลักในทางสังคมศาสตร์ไว้ ๕ สาขา คือ สังคมวิทยา จิตวิทยา มนุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ และรัฐศาสตร์^๓ สำหรับนอร์มัน แมคเคนซี (Norman MacKenzie) ก็ได้ครอบคลุมสาขาวิชาหลักทางสังคมศาสตร์ ว่าประกอบด้วย เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ จิตวิทยาสังคม มนุษยวิทยาหรือประวัติสังคม^๔ สำหรับการแบ่งสาขาทางสังคมศาสตร์ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยราชการของรัฐบาลไทย ได้แบ่งออกเป็น ๕ สาขาโดยพิจารณาถึงความสะดวกในการวิจัยคือ

^๑Norman MacKenzie, ed., A Guide to the Social Sciences (London: Weidenfield & Nicolson, 1966), p. 1.

^๒อัมพร วิจิตรพันธ์, หลักเศรษฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๓.

^๓Carl M. White, et al., Sources of Information in the Social Sciences: A Guide to the Literature (Totowa, N.J.: Bedminster Press, 1967), p. 3.

^๔MacKenzie, A Guide to the Social Sciences, p. 1.

๑. มนุษยศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาปรัชญาและศาสนา การศึกษา ประวัติศาสตร์
บรรณารักษศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะ จิตวิทยา ภาษาและวรรณคดี และวิชาที่คล้ายคลึงกัน

๒. นิติศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาเกี่ยวกับกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งและความอาญา กฎหมายระหว่างประเทศ ธรรมนูญศาลยุติธรรม
ประวัติศาสตร์กฎหมาย กฎหมายเปรียบเทียบ และวิชาที่คล้ายคลึงกัน

๓. รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์ การปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และวิชาที่คล้าย
คลึงกัน

๔. เศรษฐศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาพัฒนาเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี
ทั่วไป การต้นทุน การธนาคารและการเงิน พาณิชยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ทฤษฎี
เศรษฐศาสตร์พัฒนาการ เศรษฐศาสตร์การเงินและการคลัง และวิชาที่คล้ายคลึงกัน

๕. สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา ได้แก่ แขนงวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
สังคมวิทยา มนุษย์นิเวศวิทยา ประชากรศาสตร์ อาชญาวิทยา การขยายตัวของชนบทและ
การพัฒนาชนบท และวิชาที่คล้ายคลึงกัน^๑

จากขอบเขตของสังคมศาสตร์ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า เศรษฐศาสตร์เป็นสาขา
หนึ่งของสังคมศาสตร์ ที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์เช่นเดียวกับสังคมศาสตร์ แต่เพียงเฉพาะ
ที่เข้ามาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ หรืออีกนัยหนึ่งว่าด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ในเรื่องการทำมาหา
เลี้ยงชีพ^๒

^๑ จุมพล สวัสดิ์ยากร, หลักและวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กรุงเทพฯ:

ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๒๐), หน้า ๔-๕.

^๒ อัมพร วิจิตรพันธ์, หลักเศรษฐศาสตร์, หน้า ๓.

ความหมายของ เศรษฐศาสตร์

คำว่า "เศรษฐศาสตร์" ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Economics" มาจากภาษากรีก ๒ คำ ซึ่งมีความหมายว่าเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจัดการครอบครัว (Household administration)^๑ ในปัจจุบันความหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์ได้ขยายตัวกว้างขวางกว่าการจัดการในครอบครัว โดยคลุมไปถึงสังคมของประเทศและของโลกตามวิวัฒนาการของเศรษฐกิจ ความหมายของเศรษฐศาสตร์จึงได้รับการต่อเติมเสริมแต่งจากนักเศรษฐศาสตร์แต่ละยุคแต่ละสมัย ดังเช่น

ลีโอเนล รอบบินส์ (Lionel Robbins) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เศรษฐศาสตร์คือศาสตร์ที่ศึกษาถึงการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์อันมีอยู่มากมายนับไม่ถ้วน^๒

อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) ได้อธิบายความหมายของเศรษฐศาสตร์ว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของมนุษย์ในการดำรงชีพตามปกติ เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของส่วนบุคคลและสังคมในการผลิตและในการใช้สิ่งที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต^๓

พอล เอ แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการที่มนุษย์และสังคมจะโดยมีการใช้เงินหรือไม่ก็ตาม เลือกใช้ทรัพยากรการผลิตที่มีจำกัด ซึ่งอาจนำทรัพยากรนี้ไปใช้อย่างอื่นได้หลายอย่างเพื่อผลิตสินค้าต่าง ๆ เป็นเวลาต่อเนื่องกัน และจำหน่ายจ่ายแจกสินค้าเหล่านี้ไปยังประชาชน

^๑Frederick S. Deibler, Principles of Economics (New York: McGraw-Hill, 1929), p. 3.

^๒Lionel Robbins, An Essay in the Nature and Significance of Economic Science, 2d rev. ed. (London: Macmillan Co., 1949), p. 16.

^๓Alfred Marshall, Principles of Economics; an Introductory Volume, 8th ed. (London: Macmillan Co., 1962), p. 1.

ทั่วไป และกลุ่มชนในสังคมเพื่อการบริโภคทั้งในปัจจุบันและอนาคต^๑

คำจำกัดความของคำว่า เศรษฐศาสตร์พอจะสรุปได้ดังนี้คือ เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาถึงวิธีการที่มนุษย์และสังคมจะสามารถเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดในการผลิตสินค้าและบริการอย่างพอเพียง และแจกจ่ายสินค้าและบริการนั้นไปเพื่อการบริโภคของกลุ่มต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต^๒

ขอบเขตของวิชาเศรษฐศาสตร์

เมื่อเราทราบความหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์แล้วเราก็สามารถที่จะกำหนดขอบเขตของวิชาได้โดยไม่ยากนัก โดยยึดถือเอากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหลายเป็นหลัก ประกอบกับปรากฏการณ์ใด ๆ ซึ่งเราจัดว่าเป็นปรากฏการณ์ในทางเศรษฐกิจ เราก็อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้ เป็นการศึกษาซึ่งอยู่ในขอบเขตของวิชาเศรษฐศาสตร์

๑. การศึกษาเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติและปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้อง
๒. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
๓. การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาพลเมืองและแรงงาน
๔. การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์รายได้
๕. การศึกษาเกี่ยวกับเงินตราและการธนาคาร
๖. การศึกษาเกี่ยวกับการคลังและการงบประมาณของรัฐ
๗. การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีราคาและลักษณะของธุรกิจ
๘. การศึกษาเกี่ยวกับการเงินและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

^๑Paul A. Samuelson, Economics, 10th ed. (Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha, 1976), p. 3.

^๒พรายพล คุ้มทรัพย์, "การวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์," ใน เอกสารการอบรมนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๕, สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๑๒๑.

๔. การศึกษาเกี่ยวกับจัดการผลิต เทคนิคในการผลิต และปัญหาทั่ว ๆ ไป
ขององค์การธุรกิจ

๑๐. การศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนผังเศรษฐกิจ

นอกจากที่กล่าวมานี้วิชาเศรษฐศาสตร์ยังขยายขอบเขตในด้านประยุกต์ออกไปอีก
ดังเราเห็นได้ว่าเมื่อศึกษาหลักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร เราเรียกว่า
เศรษฐกิจการเกษตร (Agricultural Economics) หรือเมื่อเกี่ยวข้องกับวิศวกรรม
เราก็เรียกว่า เศรษฐกิจวิศวกรรม (Engineering Economics) เหล่านี้เป็นต้น^๑

ความหมายของการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์

การวิจัย คือ กระบวนการในการค้นคว้าหาความจริง (Reliable Knowledge)
เพื่อที่จะนำมาช่วยในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ^๒ หรือการวิจัย คือ
การสอบสวนหาข้อเท็จจริง การบันทึก และการวิเคราะห์เหตุการณ์เพื่อวัตถุประสงค์ใน
การเพิ่มพูนความรู้^๓

ดังนั้นการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความจริง ตลอดจน
การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ

^๑วิชิตวงศ์ ฌ บ่อมเพ็ชร, หลักเศรษฐศาสตร์ (พระนคร: โรงพิมพ์จักรวัฒนา,
๒๔๐๒), หน้า ๔.

^๒Karl F. Schuessler, Social Research Methods (Bangkok:
Thammasat University, 1963), p. 2.

^๓Robert Ross, Research: An Introduction (New York: Barnes &
Noble, 1974), p. 3.

ทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ประกอบงานวิจัยและงานเขียนทางเศรษฐศาสตร์

ในการทำงานวิจัยหรืองานเขียนในแขนงวิชาเฉพาะ เช่น ในด้านการแพทย์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ ผู้ใช้สามารถค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว โดยใช้ห้องสมุดเฉพาะซึ่งได้จัดหาทรัพยากรเฉพาะสาขาวิชาไว้ให้บริการ อันได้แก่ หนังสือ ตำราทั่วไป หนังสืออ้างอิง วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล จุลสาร และอื่น ๆ จากการสังเกตพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเฉพาะในสาขาเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่จะใช้หนังสือตำราทั่วไป หนังสืออ้างอิง วารสาร และสิ่งพิมพ์รัฐบาลในการทำงานวิจัยและงานเขียนมากกว่า สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ในที่นี้จะกล่าวถึงทรัพยากรห้องสมุดสาขาเศรษฐศาสตร์เพียง ๔ ประเภท คือ หนังสือตำราทั่วไป หนังสืออ้างอิง วารสาร และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ดังมีรายละเอียดดังนี้

หนังสือตำราทั่วไป

005680

หนังสือตำรา หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้นโดยเฉพาะ สำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้า ในสาขาวิชาเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง^๑

หนังสือตำราทั่วไปในที่นี้ หมายถึง หนังสือในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ยกเว้นหนังสืออ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารและหนังสือพิมพ์ จุลสาร เอกสาร และกฤตภาค

เมื่อพิจารณาจากระบบการจัดหมู่หนังสือซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายคือระบบการจัดหมู่หนังสือแบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) และการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) ซึ่งจัดแบ่งหนังสือออกเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

^๑ Leonard Montague Harrod, Librarians' Glossary of Terms Used in Librarianship, Documentation and the Book Crafts and Reference Book, 4th rev. ed. (London: Andre Deutsch, 1977), p. 815.

๑. แบ่งตามระบบการจัดหมู่หนังสือแบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ซึ่งแบ่งหนังสือออกเป็น ๒๐ หมวดใหญ่ คือ

A	งานทั่ว ๆ ไป งานเขียนชนิดต่าง ๆ
B-BJ	ปรัชญา
BL-BX	ศาสนา
C	ประวัติศาสตร์และศาสตร์ในสาขาที่เกี่ยวข้อง
D	ประวัติศาสตร์และภูมิประเทศ
E-F	ประวัติศาสตร์อเมริกัน
G	ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา
H	สังคมศาสตร์ (ทั่วไป)
J	รัฐศาสตร์
K	กฎหมาย
L	การศึกษา
M	ดนตรี
N	จิตรศิลป์
P	ภาษาและวรรณคดี
Q	วิทยาศาสตร์
R	แพทยศาสตร์
S	กลกรรม การเพาะปลูกและปศุสัตว์
T	เทคโนโลยี
U	วิชาการทหาร
V	นาวิกศาสตร์
Z	บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์

หนังสือทางด้านเศรษฐศาสตร์จัดอยู่ในหมวดสังคมศาสตร์ คือ หมวด H ซึ่งแยกออกเป็นหมวดย่อยดังนี้ คือ^๑

H	สังคมศาสตร์ (ทั่วไป)
HA	สถิติ
HB	ทฤษฎีทางเศรษฐกิจ
HC	ประวัติ เศรษฐกิจและสถานการณ์ของเศรษฐกิจ การผลิตของรัฐแบ่งตามประเทศต่าง ๆ
HD	ประวัติเศรษฐกิจ : กสิกรรมและการอุตสาหกรรม
HE	การขนส่งและการคมนาคม
HF	การพาณิชย์ (ทั่วไป)
HG	การคลัง
HJ	การเงินของรัฐ
HM	สังคมวิทยา (ทั่วไป และภาคทฤษฎี)
HN	ประวัติศาสตร์สังคม, การปฏิวัติทางสังคม
HQ	ครอบครัว การว่างงาน บ้าน
HS	สมาคม สมาคมลับ คลัง ฯลฯ
HT	ชุมชน ชนชั้นต่าง ๆ เชื้อชาติ
HV	ความพิการ ความป่วยของสังคม การทำบุญกุศล และการตัดนีสัย
HX	ลัทธิสังคมนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ ลัทธิอนาธิปไตย ลัทธิบอลเชวิค ^๒

^๑ดูเพิ่มเติมที่ตารางแปล Outline of the U.S. Library of Congress Classification ของ งานบริการช่วยการค้นคว้า สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

^๒U.S. Library of Congress, Processing Department, Subject Division, Classification class H: Social Science, 3d ed. (Washington, Subject Catalog Division, Processing Department, Library of Congress,

๒. แบ่งตามระบบทศนิยมทวิวิธี ซึ่งแบ่งหนังสือออกเป็น ๑๐ หมวดใหญ่ คือ

๐๐๐	เรื่องทั่ว ๆ ไป
๑๐๐	ปรัชญา
๒๐๐	ศาสนา
๓๐๐	สังคมศาสตร์
๔๐๐	ภาษาศาสตร์
๕๐๐	วิทยาศาสตร์
๖๐๐	วิทยาศาสตร์ประยุกต์
๗๐๐	ศิลปกรรมและบันเทิงต่าง ๆ
๘๐๐	วรรณคดี
๙๐๐	ประวัติศาสตร์

หนังสือทางด้านเศรษฐศาสตร์จัดอยู่ในหมวดสังคมศาสตร์ คือ หมวด ๓๐๐ ซึ่งแบ่งออกเป็นหมวดย่อย ดังนี้คือ

๓๐๐	สังคมศาสตร์
๓๐๑	สังคมวิทยา
๓๐๘	สถานการณ์และสภาพทางสังคม
๓๑๐	สถิติ
๓๑๒	สถิติของประชากร
๓๑๔	สถิติทั่วไปของทวีปยุโรป
๓๑๕	สถิติทั่วไปของทวีปเอเชีย
๓๑๖	สถิติทั่วไปของทวีปแอฟริกา
๓๑๗	สถิติทั่วไปของทวีปอเมริกาเหนือ
๓๑๘	สถิติทั่วไปของทวีปอเมริกาใต้
๓๑๙	สถิติทั่วไปของส่วนอื่น ๆ ของโลก

- ๓๒๐ **รัฐศาสตร์**
- ๓๒๑ รูปแบบต่าง ๆ ของรัฐ
- ๓๒๒ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มสังคม
- ๓๒๓ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนพลเมือง
- ๓๒๔ กระบวนการเลือกตั้ง
- ๓๒๕ การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ
- ๓๒๖ ทาสและการเลิกทาส
- ๓๒๗ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- ๓๒๘ นิติบัญญัติ
- ๓๒๙ การเมืองภาคปฏิบัติ
- ๓๓๐ **เศรษฐศาสตร์**
- ๓๓๑ เศรษฐศาสตร์แรงงาน
- ๓๓๒ เศรษฐศาสตร์การเงิน
- ๓๓๓ เศรษฐศาสตร์ที่ดิน
- ๓๓๔ สหกรณ์
- ๓๓๕ สิทธิสังคมนิยมและสิทธิที่เกี่ยวข้อง
- ๓๓๖ การคลัง
- ๓๓๗ การผลิต
- ๓๓๘ มหเศรษฐศาสตร์
- ๓๔๐ **กฎหมาย**
- ๓๔๑ กฎหมายระหว่างประเทศ
- ๓๔๒ กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายปกครอง
- ๓๔๓ กฎหมายมหาชนด้านอื่น ๆ
- ๓๔๔ กฎหมายสังคม

- ๓๔๕ กฎหมายอาญา
- ๓๔๖ กฎหมายเอกชน
- ๓๔๗ วิธีพิจารณาความแพ่ง
- ๓๔๘ กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ คดีต่าง ๆ
- ๓๕๐ รัฐประศาสนศาสตร์
- ๓๕๑ รัฐบาลกลาง
- ๓๕๒ หน่วยงานท้องถิ่นของรัฐบาล
- ๓๕๓ รัฐบาลกลางและรัฐบาลแห่งรัฐของสหรัฐอเมริกา
- ๓๕๔ รัฐบาลกลางของประเทศอื่น ๆ
- ๓๕๕ ศิลปและวิทยาศาสตร์การทหาร
- ๓๕๖ ทหารราบ
- ๓๕๗ ทหารม้า
- ๓๕๘ หน่วยยานเกราะ ทหารช่าง - กองทัพอากาศและอวกาศ
- ๓๕๙ กองทัพเรือและการยุทธ
- ๓๖๐ พยาธิวิทยาทางสังคมและบริการต่าง ๆ
- ๓๖๑ งานสังคมสงเคราะห์
- ๓๖๒ พยาธิวิทยาทางสังคมและการช่วยจัดปัญหาสังคม
- ๓๖๓ บริการสังคมด้านอื่น ๆ
- ๓๖๔ อาชญากรรมและการจัดอาชญากรรม
- ๓๖๕ ทัณฑสถาน
- ๓๖๖ สมาคมและสมาคมต่าง ๆ
- ๓๖๗ สโมสรทั่วไป
- ๓๖๘ การประกัน
- ๓๖๙ สมาคมเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

- ๓๗๐ การศึกษา
- ๓๗๑ โรงเรียน
- ๓๗๒ การศึกษาระดับประถม
- ๓๗๓ การศึกษาระดับมัธยม
- ๓๗๔ การศึกษาผู้ใหญ่
- ๓๗๕ หลักสูตร
- ๓๗๖ การศึกษาของสตรี
- ๓๗๗ โรงเรียนกับศาสนา
- ๓๗๘ การศึกษาขั้นสูง
- ๓๗๙ การศึกษากับรัฐ
- ๓๘๐ การพาณิชย์
- ๓๘๑ การพาณิชย์ภายในประเทศ
- ๓๘๒ การพาณิชย์ระหว่างประเทศ
- ๓๘๓ การสื่อสารด้านไปรษณีย์
- ๓๘๔ การสื่อสารระบบอื่น ๆ
- ๓๘๕ การขนส่งทางรถไฟ
- ๓๘๖ การขนส่งทางน้ำภายในประเทศ
- ๓๘๗ การขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ ทางอวกาศ
- ๓๘๘ การขนส่งทางพื้นดิน
- ๓๘๙ มาตรฐานวิทยุและมาตรฐาน
- ๓๙๐ ขนบธรรมเนียมประเพณีและคตินิยม
- ๓๙๑ เสื้อผ้าและลักษณะรูปร่าง
- ๓๙๒ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและชีวิตในครัวเรือน
- ๓๙๓ ประเพณีเกี่ยวกับการตาย
- ๓๙๔ ประเพณีทั่ว ๆ ไป

- ๓๔๕ มารยาท
- ๓๔๘ คติชาวบ้าน
- ๓๔๘ ประเพณีทางการสงครามและการทูต^๑

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าหนังสือในสาขาเศรษฐศาสตร์โดยตรง ได้แก่ หนังสือในหมวด HB-HJ ในระบบการจัดหมู่หนังสือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน และในหมวด ๓๓๐-๓๓๔ ในระบบการจัดหมู่หนังสือทศนิยมดิวอี้ ซึ่งในการทำงานวิจัยหรืองานเขียนต่าง ๆ ทางสาขาเศรษฐศาสตร์นั้นจะใช้หนังสือในหมวดนี้มาก และยังใช้หนังสือในหมวดอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับสาขาเศรษฐศาสตร์อีกด้วย

ฉะนั้นห้องสมุดเฉพาะสาขาทางเศรษฐศาสตร์จะจัดหาหนังสือในสาขาเศรษฐศาสตร์รวมทั้งสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

หนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงเป็นหนังสือที่ให้เรื่องราวและข้อเท็จจริงแก่ผู้ที่ต้องการค้นคว้าเรื่องที่ต้องการทราบ หนังสือประเภทนี้จะจัดเรียงรายการไว้อย่างถูกต้อง สะดวกแก่การใช้ เป็นหนังสือที่อนุญาตให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น ไม่นิยมให้ยืมหรือนำหนังสือออกไปใช้นอกห้องสมุด เจ้าหน้าที่จะจัดหนังสือประเภทนี้ไว้อย่างมีระเบียบเพื่อให้ผู้ใช้สามารถหยิบใช้ได้สะดวก^๒ หนังสืออ้างอิงจัดทำขึ้นเพื่อใช้ค้นหาคำตอบเฉพาะหัวข้อเท่านั้น ไม่ใช่หนังสือที่จัด

^๑Melvil Dewey, Abridged Dewey Decimal Classification and Relative Index, 10th ed. (Lake Placid Culb, N. Y.: Forest Press, 1971)

^๒Louis Shores, Basic Reference Books, 2d ed. (Chicago: American Library Association, 1939), p. 5.

ทำเพื่อให้อ่านทั้งเล่ม^๑

หลุยส์ ชอร์ส ได้แบ่งประเภทของหนังสืออ้างอิงไว้ ๔ ประเภท คือ พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือรายปี หนังสือคู่มือ ทำเนียบนาม ภาพ (แผนที่ รูปภาพ แผนผัง แผนภูมิ ฯลฯ) สิ่งพิมพ์ที่ออกตามวาระ (วารสารและหนังสือพิมพ์) สิ่งพิมพ์ของสถาบัน หรือสมาคม สิ่งพิมพ์รัฐบาล จุลสาร วรรณคดี (รวมทั้งสาระสังเขปและเรื่องย่อ) และ บรรณานุกรม^๒

ส่วนหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาซึ่งเป็นหนังสืออ้างอิงที่มุ่งหวังจัดทำให้ผู้ในกลุ่มหนึ่งเท่านั้นใช้ จึงมีเนื้อหาวิชาจำกัดขอบเขตเฉพาะวิชา ผู้ใช้หนังสืออ้างอิงประเภทนี้มีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชานั้นโดยเฉพาะ หรือเป็นนักวิชาการหรือเป็นผู้สนใจในสาขาวิชานั้น^๓ หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชานั้นได้มีการแบ่งประเภทคล้ายกับหนังสืออ้างอิงทั่วไป แต่แบ่งละเอียดเฉพาะลงไปเป็น ๑๑ ประเภท คือ คู่มือแนะนำวรรณกรรม บรรณานุกรม วรรณคดีและสาระสังเขป สารานุกรม หนังสือคู่มือ พจนานุกรมศัพท์เฉพาะ หนังสือรายปี และนามานุกรม หนังสือประวัติ ชีวประวัติ แผนที่และรูปภาพ สิ่งพิมพ์ที่ออกตามวาระ (วารสารและหนังสือพิมพ์)^๔

^๑ริลทธี จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด (เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ ศูนย์หนังสือเชียงใหม่, ๒๕๒๑), หน้า ๓๒.

^๒Louis Shores, Basic Reference Sources: An Introduction to Materials and Methods (Chicago: American Library Association, 1939), pp. 7-8.

^๓ริลทธี จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๑๓๒-๑๓๓.

^๔Constance Winchell, ed., A Guide to Reference Books, 8th ed. (Chicago: American Library Association, 1967) p. XVII.

ในการค้นคว้าวิจัยหรือการเขียนบทความหรือการเขียนตำราต่าง ๆ ในสาขาเศรษฐศาสตร์นั้นจำเป็นต้องใช้หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาประกอบงานวิจัยและงานเขียนซึ่งจะกล่าวตามลำดับประเภทของหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาดังได้แยกประเภทไว้แล้วข้างต้น

คู่มือแนะนำวรรณกรรม (Guide to Literature)

คู่มือแนะนำวรรณกรรมเฉพาะวิชาจัดทำเพื่อให้นักศึกษาและนักวิจัยใช้เป็นคู่มือในการค้นบรรณานุกรม และวัสดุที่เกี่ยวข้องในวิชานั้น^๑ จัดทำโดยนักวิชาการและจัดทำเฉพาะสาขาวิชาเดียวหรือหมวดวิชาเท่านั้น เนื้อหาเป็นพรรณาคำกล่าวประเมินคุณค่าของสิ่งพิมพ์ที่คัดเลือกมาแนะนำ และให้รายชื่อสิ่งพิมพ์ชื่อสำคัญ ๆ ด้วย^๒

ตัวอย่างคู่มือแนะนำวรรณกรรมในสาขาเศรษฐศาสตร์

Fletcher, John, ed. The Use of Economics Literature. London: Butterworths, 1971.

เป็นคู่มือแนะนำวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวถึงพัฒนาการและประเภทของวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์ ทั้งสมุดเศรษฐศาสตร์ ประเภทของวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์ได้แก่ หนังสืออ้างอิง วารสาร เอกสารที่จัดพิมพ์เผยแพร่ สิ่งพิมพ์รัฐบาลสหราชอาณาจักร และสิ่งพิมพ์รัฐบาลสหรัฐอเมริกา สิ่งพิมพ์องค์การระหว่างประเทศ และกล่าวถึงวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์แยกตามสาขาวิชา เช่น สถิติเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ทั่วไป ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ คณิตเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีเศรษฐมิติ เศรษฐศาสตร์แรงงาน เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม เศรษฐศาสตร์การเกษตร เศรษฐศาสตร์การเงิน การคลัง เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ และสังคมวิทยาเศรษฐศาสตร์

มีตราชนิหทัยเล่ม

^๑Ibid., p. XVII.

^๒วิสิทธิ์ จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๔๔๘.

Hoselitz, Bert F., ed. A Reader's Guide to the Social Sciences.
Rev. ed. New York: Free Press, 1970.

เป็นคู่มือแนะนำวรรณกรรมทางสังคมศาสตร์ ๖ สาขา คือ สังคมวิทยา
มนุษยวิทยา จิตวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เขียนโดย
นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาจำนวน ๖ คน แต่ละสาขากล่าวถึง
ความหมาย ขอบเขต พัฒนาการของวิชา ความสนใจของนักวิชาการ และ
การวิจัยในสาขาวิชา แต่ละหัวข้อที่กล่าวนี้จะอ้างอิงถึงหนังสือสำคัญหรือหนังสือ
ข้อพื้นฐานในหัวข้อวิชาหรือเรื่องนั้น ๆ เสมอ

มีบรรณานุกรมท้ายเล่ม

Melnyk, Peter. Economics: Bibliographic Guide to Reference Books
and Information Resources. Littleton, Colo.: Libraries
Unlimited, 1971.

เป็นคู่มือแนะนำวรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์ แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็น
๑๐ บท คือ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ การเงิน
ภาคเอกชนและภาครัฐบาล การค้าและการตลาด เศรษฐกิจระหว่างประเทศ
ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและการขนส่ง เศรษฐศาสตร์แรงงาน
ประชากรและสถิติ ในแต่ละบทจะให้บรรณานุกรมพร้อมบรรณนิทัศน์ บทสุดท้าย
จะเป็นรายชื่อวารสารที่ได้รับการเลือกสรรแล้ว

มีบรรณานุกรมท้ายเล่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม คือ รายชื่อหนังสือ บทความในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดทำ
ขึ้นอย่างมีแบบแผนหรือช่วยให้ทราบว่าหนังสือใดบ้างในเรื่องนั้น ๆ หรือในยุคสมัยนั้น ๆ

หรือซึ่งนักเขียนคนนั้น ๆ เป็นผู้แต่งหรือที่จัดพิมพ์ขึ้นในประเทศนั้น^๑

บรรณานุกรมแบ่งออกเป็น ๖ ประเภท คือ

๑. บรรณานุกรมแห่งชาติ (National bibliographies) คือ หนังสือรวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์และโสภณวัตถุที่จัดพิมพ์ จัดทำขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือที่ (มีเนื้อหา) เกี่ยวกับประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือที่เขียนเป็นภาษาของชาตินั้น โดยไม่จำกัดวิชา ประเภทของสิ่งพิมพ์ สถานที่พิมพ์ และภาษา

๒. บรรณานุกรมเพื่อการค้า (Trade bibliographies) คือ หนังสือรวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์และโสภณวัตถุที่สำนักพิมพ์หรือผู้จัดจำหน่าย หรือทั้งสำนักพิมพ์และผู้จัดจำหน่าย ร่วมกันรวบรวมขึ้นให้เป็นรายชื่อสินค้า เพื่อบอกกล่าวให้ลูกค้าทราบว่า รายชื่อเหล่านั้นคือ สิ่งพิมพ์และวัตถุที่ตนจัดพิมพ์ จัดทำ หรือจัดจำหน่าย บรรณานุกรมเพื่อการค้ามักไม่จำกัด วิชา (แต่อาจจัดพิมพ์เป็นเล่มเฉพาะสาขาวิชาได้) ภาษาของสิ่งพิมพ์ และสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ (แต่สำนักพิมพ์เฉพาะแห่งอาจจัดทำรายชื่อหนังสือเฉพาะที่ตนจัดพิมพ์ขึ้นก็ได้ และสำนักพิมพ์ขนาดใหญ่นิยมจัดทำรายชื่อหนังสือลักษณะนี้)

๓. บรรณานุกรมเฉพาะบุคคล (Individual bibliographies) คือ หนังสือรวมรายชื่องานเขียนของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และงานเขียนของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้นั้น จัดทำขึ้นเพื่อให้ความสะดวกในการศึกษาเกี่ยวกับชีวิต แนวความคิด และผลงานของบุคคลผู้นั้น ซึ่งจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลสำคัญเท่านั้น

๔. บรรณานุกรมของบรรณานุกรม (Bibliographies of bibliographies) คือ หนังสือรวบรวมรายชื่อบรรณานุกรมอีกทีหนึ่ง รายการบรรณานุกรมนั้นเป็นหนังสือ บรรณานุกรมที่พิมพ์เป็นเล่ม และบรรณานุกรมที่ายบทความวารสาร และหนังสือวิชาการ

๕. บรรณานุกรมวารสารและหนังสือพิมพ์ (List of serials) จัดเป็นหนังสือ บรรณานุกรมประเภทหนึ่ง เป็นรายชื่อของสิ่งพิมพ์เฉพาะรูปแบบของสิ่งพิมพ์ (Form of

^๑ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์, "หนังสือบรรณานุกรมและวิธีรวบรวมบรรณานุกรม," วารสารห้องสมุด ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๐๓): ๑๑.

publication) ผิดแผกไปจากหนังสือบรรณานุกรมประเภทอื่น ๆ ซึ่งจัดเป็นประเภทโดย
ไม่คำนึงถึงรูปแบบของสิ่งพิมพ์เลย

๖. บรรณานุกรมเฉพาะวิชา (Subject bibliographies) คือ หนังสือ
รวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์จำกัดเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง มักไม่
จำกัดปีพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ประเภทและภาษาของสิ่งพิมพ์ เป็นหนังสือบรรณานุกรมประเภท
ที่นิยมจัดทำกัน และมีจำนวนชื่อเรื่องมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือบรรณานุกรมประเภท
อื่น ๆ^๑

หนังสือบรรณานุกรมเป็นประโยชน์มากต่อนักวิชาการและนักวิจัย เพราะเป็นตัวชี้แนะ
ให้นักวิชาการและนักวิจัยทราบได้ว่าในสาขาวิชาหรือหัวข้อ เรื่องที่ตนสนใจ หรือกำลังค้นคว้า
วิจัยอยู่นั้นมีสิ่งพิมพ์อะไรบ้างที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของตน^๒ หนังสือบรรณานุกรม
เฉพาะวิชาที่ใช้ค้นสิ่งพิมพ์ในสาขาเศรษฐศาสตร์ ได้แก่

International Bibliography of Economics. Prepared by the

International Committee for Social Science. London:

Tavistock, 1952- . Annual.

หนังสือบรรณานุกรมเล่มนี้เป็น ๑ ใน ๔ เล่ม ของ International
Bibliography of the Social Science พิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๕๒
เป็นหนังสือบรรณานุกรมที่มีกำหนดออกเป็นรายปี จะรวบรวมบทความจากวารสาร
จุลสาร หนังสือ บทความจากหนังสือพิมพ์รายวันทั้งภาษาอังกฤษและภาษา
ฝรั่งเศสในสาขาเศรษฐศาสตร์ จัดเรียงรายการตามแผนการจัดหมู่ จะให้
รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดหมู่ที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษา
ฝรั่งเศส ท้ายเล่มมีบรรณานุกรมผู้แต่งและบรรณานุกรมผู้เรียบเรียง บรรณานุกรมผู้เรียบเรียง
ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส

^๑ รุสสิทซ์ จินตวงค์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๔๘๘-๔๙๐.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘๗.

นพวรรณ จงวัฒนา. บรรณานุกรมด้านประชากรศาสตร์ของประเทศไทย อดีต-พ.ศ. ๒๔๒๒
(Bibliography on Demography of Thailand up to 1979).

กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

บรรณานุกรมเล่มนี้เป็นบรรณานุกรมที่ต่อจาก Population Research in Thailand: a Review and Bibliography รวบรวมรายชื่อ เอกสารทางด้านประชากรศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกัน เช่น สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ และนิเวศวิทยา เป็นต้น

บรรณานุกรมเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. บรรณานุกรม (Bibliography) ส่วนนี้เป็นรายชื่อเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเริ่มจากเอกสารประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ บทความย่อ บรรณานุกรม วิทยานิพนธ์ เอกสารทั่วไป

๒. ตระกูลผู้แต่ง ส่วนนี้จะเป็นภาษาอังกฤษ โดยแปลชื่อผู้แต่งจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

๓. ตระกูลหัวข้อเรื่อง เป็นภาษาอังกฤษ

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. บรรณานุกรมสังคมศาสตร์ สำนักหอสมุดกลาง. มหาวิทยาลัย
รามคำแหงปี ๒๕๒๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๒๒.

เป็นบรรณานุกรมหนังสือทางสังคมศาสตร์ ๑๐ สาขาวิชา ได้แก่ จิตวิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา สถิติ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ กฎหมาย และการศึกษา ที่มีอยู่ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๐. การจัดเรียงบรรณานุกรมนั้น จัดเรียงลำดับสาขาวิชาตามหมวดหมู่ของระบบรัฐสภาอเมริกัน และภายใต้แต่ละสาขาวิชา จัดเรียงบรรณานุกรมหนังสือภาษาไทยก่อนบรรณานุกรมหนังสือภาษาอังกฤษ

ครรรชนี (Indexes)

ครรรชนี คือ ฤกษ์แจ หรือแนวทางที่นำไปสู่เนื้อหาของหนังสือ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ซึ่งจัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาแหล่งของความรู้ที่ต้องการ

ครรรชนี มี ๓ ประเภท คือ

๑. ครรรชนีหนังสือ (Book Indexes) คือ ครรรชนีที่อยู่ท้ายเล่มหนังสือ เป็นเนื้อเรื่องย่อ ๆ ในเล่มหนังสือ ซึ่งละเอียดกว่าที่แจ้งไว้ในสารบัญ จัดเรียงตามลำดับอักษร และบอกเลขหน้าที่จะค้นเรื่อง หรือคำนั้น ๆ ได้ หนังสือวิชาการที่มีคุณค่าจะต้องมีครรรณีช่วยค้นเรื่องในเล่ม

๒. ครรรณีวารสาร (Periodical Indexes) คือ รายชื่อบทความในวารสาร แต่ละรายการประกอบด้วยชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร ปีที่หรือเล่มที่เดือน ปี เลขหน้าที่มีบทความนั้น^๑ ครรรณีวารสารมีประโยชน์แก่นักวิจัยคือจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะศึกษา^๒ จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาบทความจากวารสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ครรรณีวารสารที่ใช้ค้นบทความทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่

American Economic Association. Index of Economic Articles in Journal and Collective Volumes. Homewood, Ill., Irwin, 1961- . Annual.

เป็นการนำบทความที่พิมพ์เป็นภาษาอังกฤษหรือมีเรื่องย่อเป็นภาษาอังกฤษจากวารสารในสาขาเศรษฐศาสตร์มาทำครรรณี เล่มที่ ๑-๗ เป็นครรรณีวารสารที่พิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖-๑๙๖๘, ๑๙๖๘-๑๙๗๙, ๑๙๘๐-๑๙๘๙, ๑๙๘๐-๑๙๘๔,

^๑ สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงศ์, บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑), หน้า ๘๖.

^๒ Shores, Basic Reference Books, p. 162.

๑๙๕๕-๑๙๕๙, ๑๙๖๐-๑๙๖๓, ๑๙๖๔-๑๙๖๕ และใช้ชื่อว่า Index of Economic Journal เล่ม 6A และ 7A เป็นตรรกษนิบบทความจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในสาขาเศรษฐศาสตร์ เช่น รายงานการประชุม รวมเรื่อง ผลการพิจารณาของกรรมาธิการรัฐสภา รายงานของคณะกรรมการเฉพาะกลุ่มของสหรัฐอเมริกาและคานาดา งานแปลบทความ ความเรียงจากภาษาต่างประเทศ เป็นภาษาอังกฤษ สิ่งพิมพ์รัฐบาล หนังสือ และใช้ชื่อว่า Index of Economic Articles: in Collective Volumes ตั้งแต่เล่มที่ ๘ ค.ศ. ๑๙๖๖ เป็นต้นไปออกเป็นรายปี และพิมพ์ตรรกษนิบวารสารและตรรกษนิบบทความจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไว้ในเล่มเดียวกัน และใช้ชื่อว่า Index of Economic Articles in Journal and Collective Volumes

จัดเรียงตรรกษนิบตามแผนการจัดหมวดหมู่ของสมาคมเศรษฐศาสตร์อเมริกา ภายใต้แต่ละหมวดหมู่จัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง มีตรรกษนิบผู้แต่งในแต่ละเล่ม ให้รายชื่อวารสารและสิ่งพิมพ์ที่นำมาทำตรรกษนิบ

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. สำนักบรรณสารการพัฒนา: ตรรกษนิบวารสารไทย

(Index to Thai Periodical Literature). พระนคร:

๒๕๐๖- . รายปี,

เป็นตรรกษนิบของบทความวารสารในสาขาสังคมศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง วารสารที่รวบรวมมาจัดทำตรรกษนิบเป็นวารสารที่สำนักบรรณสารการพัฒนาจัดทำไว้ให้บริการ เล่มแรกเป็นตรรกษนิบวารสารที่รวบรวมบทความที่พิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๖ เล่มที่ ๒ เป็นตรรกษนิบของวารสารที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เล่มที่ ๓ เป็นตรรกษนิบของวารสารที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๐๙ เล่มที่ ๔ เป็นตรรกษนิบของวารสารที่พิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๒ ตั้งแต่เล่มที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นต้นไปจัดทำเป็นรายปี ตรรกษนิบวารสารนี้จะเรียงตามลำดับอักษรของหัวเรื่อง แต่ละหัวเรื่องให้รายชื่อบทความเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้เขียน มีตรรกษนิบผู้เขียนบทความ และท้ายเล่มจะให้รายชื่อวารสารที่นำมาจัดทำตรรกษนิบ

๓. วรรณคดีหนังสือพิมพ์ (Newspaper Index) คือ เครื่องมือค้นข่าว และบทความเฉพาะที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์^๑ แต่ละรายการประกอบด้วยชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อบทความหรือข่าว ชื่อหนังสือพิมพ์ วัน เดือน ปี เลขหน้าที่มีบทความหรือข่าวนั้น ๆ^๒

หนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่จะใช้อ้างอิงได้ในการวิจัยและการศึกษาค้นคว้า ข่าวและบทความจะชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริง และสะท้อนให้เห็นความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในขณะนั้น ในการที่จะค้นบทความหรือข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้อย่างรวดเร็วย่อมต้องอาศัยวรรณคดีหนังสือพิมพ์ ซึ่งวรรณคดีหนังสือพิมพ์ที่ใช้ค้นข่าวหรือบทความต่าง ๆ ทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน. สำนักบรรณาสารการพัฒน์มา. วรรณคดีหนังสือพิมพ์ไทย (Index to Thai Newspaper). พระนคร: ๒๕๐๔- . ราชปี

เป็นวรรณคดีบทความต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ ๓ ฉบับ คือ ข่าวพาณิชย์ ประชาธิปไตย และสยามรัฐ โดยเลือกเฉพาะบทความที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษา เรียงวรรณคดีตามหัวเรื่อง คือ รวบรวมรายชื่อข่าว และบทความในเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน โดยให้หัวเรื่องกำกับไว้ จัดเรียงหัวเรื่องตามลำดับอักษรภายใต้แต่ละหัวเรื่อง เรียงบทความและข่าวตามวันที่ หากในวันที่เดียวกันมีบทความหรือข่าวในหัวเรื่องเดียวกันอีก ก็จัดเรียงบทความหรือข่าวเหล่านั้นตามอักษรตัวแรกของบทความบรรทัดแรก บทความที่ปรากฏชื่อผู้เขียนจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้เขียนบทความนั้น ๆ

^๑ วิไลทธิ จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๔๕๒.

^๒ สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงศ์, บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง, หน้า ๔๗.

สารสังเขป (Abstracts)

สารสังเขป หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่สรุปสาระสำคัญของบทความในวารสาร รายงาน การวิจัย รายงานการประชุม วิทยานิพนธ์หรือสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ^๑

สารสังเขปมี ๒ ประเภท คือ

๑. สารสังเขปประเภทบรรยายหรือบอกเล่า (Descriptive or Indicative Abstracts) คือ สารสังเขปที่บอกเล่าให้ทราบว่าสิ่งพิมพ์หรือบทความนั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง ผู้เขียนจะตัดสินใจเองว่าจะต้องการอ่านเนื้อเรื่องจากต้นฉบับหรือไม่

๒. สารสังเขปประเภทให้ความรู้ (Informative Abstracts) คือ สารสังเขปที่ย่อเนื้อความหรืออภิปรายสิ่งพิมพ์หรือบทความนั้นอย่างสมบูรณ์ เขียนถึงจุดเด่นของเนื้อเรื่อง เป็นการย่อเรื่องให้ผู้อ่านทราบสำหรับผู้มีอาชีพในด้านนั้น ๆ โดยเฉพาะ^๒

สารสังเขปมีประโยชน์ คือ ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเลือกบทความหรือเรื่องในวารสารและหนังสือว่าควรอ่านหรือแปลบทความใดได้ถูกต้องมากกว่าการดูจากรายละเอียดของบรรณานุกรม ตระขณหรือชื่อเรื่อง รายละเอียดที่เพิ่มเติมในสารสังเขปจะทำให้เกิดความถูกต้องมากขึ้น^๓ มีสารสังเขปหลายรายการที่ให้ประโยชน์ต่อการทำงานวิจัยและงานเขียนทางเศรษฐศาสตร์ เช่น

^๑Robert Collison, Abstracts and Abstracting Services (Santa Babara, Calif.: ABC Clio, 1971), p. 3.

^๒ลูทธิลักษณ์ อ่ำพันวงค์, บรรณารักษศาสตร์มูลสัง, หน้า ๔๗.

^๓Charles L. Bernier, "Abstracts and Abstracting," Encyclopedia of Library and Information Service, edited by Allen Kent and Harold Lancour, 1 (1968): 17.

Economic Abstracts; . . . review of abstracts on economics, finance, trade and industry, management and labour. The Hague, Nijhoff, 1953- . Semimonthly.

เป็นสารระสังเขปของหนังสือและบทความวารสารวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ ที่เขียนเป็นภาษาคัทซ (มีทสรูปเป็นภาษาอังกฤษ) ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน มีครรชณืหัว เรืองในแต่ละเล่ม เมื่อครบปีจะมีครรชณืผู้แต่ง^๑

ปัจจุบัน Economic Abstrate เปลี่ยนชื่อเป็น Key to Economic Science^๒

Thailand. Applied Scientific Research Corporation of Thailand.

Thai National Documentation Centre. Abstracts of Master Thesis in Thailand 1944-1974 (สารระสังเขปปริทยาณืพนธ์ บัณศศิตรีทยาณื ๒๔๔๗-๒๕๑๗). Bangkok: Thai National Documentation Centre, Applied Scientific Research Corporation of Thailand, 1977.

เป็นสารระสังเขปปริทยาณืพนธ์ของทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทยในทวมตรีชขาต่าง ๆ ยกเว้นทวมตรีชขาการศึกษา ซึ่งได้มีผู้ทำแล้ว ให้รายการบรรณานุกรมและสารระสังเขป เป็นภาษาอังกฤษ ถ้าปริทยาณืพนธ์เล่มใดเขียนเป็นภาษาไทยจะให้รายการบรรณานุกรมและสารระสังเขปเป็นภาษาอังกฤษ วงเล็บชื่อ เรืองภาษาไทยให้ด้วย ท้ายเล่มจะให้สารระสังเขปปริทยาณืพนธ์ของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จัดเรียงรายการสารระสังเขปแยกตามลำดับอักษรชื่อมหาวิทยาลัยภายใต้แต่ละมหาวิทยาลัยจัดแยกตามคณะ ภายใต้แต่ละคณะจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง มีครรชณืผู้แต่งและครรชณืหัว เรือง

^๑Winchell, A Guide to Reference Books, p. 389.

^๒Ulrich's International Periodicals Directory, 7th ed.

(New York: R. R. Bowker Co., 1977), p. 27.

สารานุกรม (Encyclopedia)

สารานุกรม หมายถึง หนังสือที่ให้คำอธิบายอย่างละเอียดกว้างขวางเกี่ยวกับเรื่องราว และความรู้ต่าง ๆ ในทุกแขนงวิชา ในรูปของบทความ^๑ มีทั้งสารานุกรมทั่วไปที่ครอบคลุมเรื่องทุกด้าน และสารานุกรมวิชาเฉพาะ ซึ่งเนื้อเรื่องในวิชานั้นมีรายละเอียดมาก โดยทั่วไปสารานุกรมจัดลำดับเนื้อเรื่องแบบพจนานุกรม มีการแนะนำให้ค้นเรื่องอื่น ๆ ในสารานุกรมชุดเดียวกัน มีกรรมวิธีค่อนข้างละเอียด อย่างไรก็ตาม สารานุกรมบางชุดเสนอเรื่องโดยแบ่งเป็นหัวข้อวิชา หรือเรื่องใหญ่ ๆ ก่อน แล้วจึงแบ่งเนื้อเรื่องภายในหัวข้อใหญ่ ๆ เหล่านั้นออกไปตามความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง และหัวข้อวิชาใหญ่ ๆ ทั้งหมดอาจไม่จัดเรียงตามลำดับอักษรเลขก็ได้ การทำสารานุกรมชุดหนึ่ง ๆ ต้องใช้เวลานาน เมื่อพิมพ์เผยแพร่แล้ว สามารถใช้ในการค้นคว้าได้หลายปี โดยมีการจัดพิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมบางส่วนอยู่ตลอดเวลา เพื่อช่วยให้สาระทันสมัยอยู่เสมอ^๒ ในการค้นหาวัสดุอุปกรณ์ (material) เพื่อประกอบการค้นคว้านั้น อาจจะเริ่มจากสารานุกรมก่อน เช่น ต้องการค้นหาเรื่องราวเกี่ยวกับ Economics หรือ Laizser-Faire อาจค้นจากสารานุกรมเฉพาะวิชาคือ Encyclopedia of Social Sciences จะทำให้เข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้าง ๆ ซึ่งถือว่าสารานุกรมมีประโยชน์ในด้านการค้นคว้าวิจัย คือ

๑. ทำให้เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการค้นคว้าและทำให้เกิดความคิดในหัวข้อนั้น

^๑ วลัยพร เหมะรัชตะ, การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (กรุงเทพมหานคร: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๘๑.

^๒ จารุวรรณ สินธุโสภณ, วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ (Cyclopedia of Librarianship.) (กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๑), หน้า ๕๕.

๒. ทำให้ได้แนวทางว่า มีหนังสืออะไรบ้างที่เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องนั้น เพราะสารานุกรมบางเล่มจะให้รายชื่อหนังสือที่จะใช้ประกอบการค้นคว้าเรื่องนั้น ๆ^๑

ตัวอย่างสารานุกรมเฉพาะวิชาที่ใช้ค้นเรื่องราวในสาขาเศรษฐศาสตร์

Encyclopedia of the Social Sciences. Edited by E. R. A. Seligman.
New York: Macmillan Co., 1930-1935. 15 v.

เป็นสารานุกรมสังคมศาสตร์ชื่อแรกที่ทำให้เรื่องราวทางสังคมศาสตร์อย่างกว้างขวาง ขอบเขตของวิชาสังคมศาสตร์ของสารานุกรมชื่อนี้จะรวมวิชาต่อไปนี้ คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์บริสุทธิ์ (รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ธรรมศาสตร์ มนุษยวิทยา พันธุวิทยา สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (จริยศาสตร์ การศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา) และกลุ่มวิชาศาสตร์ประยุกต์ด้านสังคม (ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ แพทยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ศิลป) สารานุกรมเล่มนี้มีขอบเขตเนื้อหากล่าวถึงเรื่องราวทางสังคมศาสตร์ของดินแดน และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แต่เน้นหนักประเทศยุโรป ประมาณครึ่งหนึ่งของเนื้อเรื่องเป็นรายการชีวประวัตินักสังคมศาสตร์คนสำคัญของโลก ตั้งแต่สมัยโบราณถึงปัจจุบันซึ่งมีประมาณ ๔,๐๐๐ รายการ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษร แต่ละบทความลงชื่อผู้เขียนบทความ และให้บรรณานุกรมประกอบ เล่มที่ ๑๔ เป็นครรชน

International Encyclopedia of the Social Sciences. Edited by
David L. Sills. New York: Macmillan Co., 1968. 17 v.

เป็นสารานุกรมที่รวบรวมความรู้ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์เกี่ยวกับแขนงวิชาต่าง ๆ เช่น มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

^๑Cecil B. Williams, and Allen H. Stevenson, A Research Manual for College Studies and Paper, 3d ed. (New York: Harper & Row, 1963), pp. 59-60.

กฎหมาย รัฐศาสตร์ จิตเวชวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และสถิติ และ
ให้รายการชีวประวัติ นักสังคมศาสตร์ประมาณ ๖๐๐ รายการ แต่ละบทความ
จะมีชื่อผู้เขียนบทความกำกับ ให้บรรณานุกรมท้ายบทความ เล่มที่ ๑๗ เป็นกรณี

หนังสือคู่มือ (Handbooks)

หนังสือคู่มือ หมายถึง หนังสือที่รวบรวมข้อความรู้เบ็ดเตล็ดและสถิติในวิชาใดวิชา
หนึ่งหรือหลายวิชา เป็นข้อความรู้ขนาดสั้นที่ตอบคำถามเพื่อความอยากรู้อยากเห็นได้ทันที
เพราะจัดเสนอข้อความรู้ให้ใช้ง่าย^๑

หนังสือคู่มือแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หนังสือคู่มือทั่วไป (General handbook and manual) รวบรวมข้อความรู้
สั้น ๆ ในหลายเรื่องหลายสาขาวิชาจนไม่อาจจัดเป็นสาขาวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะได้
เรียกว่าไม่จำกัดขอบเขตวิชา

๒. หนังสือคู่มือเฉพาะวิชา (Subject handbook and manual) จำกัด
ขอบเขตหัวข้อความรู้ที่เสนอเฉพาะเรื่อง เฉพาะสาขาวิชาเท่านั้น และหนังสือคู่มือประเภท
นี้มีเกือบทุกสาขาวิชา แต่ไม่รวมถึงหนังสือคู่มือที่เป็นตำราเรียนซึ่งมีความมุ่งหมายและการ
จัดเรียงรายการให้เป็นตำราเรียน^๒

นอกจากนี้ยังมีหนังสือคู่มือสถิติ (Statistical handbook) ซึ่งเป็นหนังสือ
ประเภทที่จัดทำเพื่อใช้อ้างอิงโดยเฉพาะ หนังสืออ้างอิงประเภทนี้เสนอข้อความรู้ในรูป
ตารางสถิติ ซึ่งจะอธิบายเรื่องราวจำนวนมากได้อย่างกระชับรัด และชัดเจนด้วยตัวเลข
แทนข้อความพรรณนาขนาดยาว เป็นการเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็น
สำหรับการกำหนดนโยบายบริหารและปรับปรุงแผนงานต่าง ๆ ทั้งของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน^๓

^๑Shores, Basic Reference Sources, p. 137.

^๒วิไลทิพย์ จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๓๑๐.

^๓เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๘๒.

ตัวอย่างหนังสือคู่มือเฉพาะวิชาที่เป็นหนังสือสถิติ

Thailand. Department of Customs. Foreign Trade Statistics of Thailand. Bangkok: Department of Customs, 1881-
Annual.

เป็นหนังสือคู่มือสถิติการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ จัดพิมพ์เป็นรายเดือน ฉบับสุดท้ายคือเดือนธันวาคมจะเป็นสถิติรวมเล่มของปีนั้น ๆ เป็นหนังสือที่เสนอตารางตลอดเล่ม จะให้สถิติสินค้าขาเข้า สถิติสินค้าขาออก สถิติสินค้าส่งกลับ สถิติเรือต่างประเทศขาเข้าและขาออก สถิติเรือสินค้าชายฝั่ง เข้าออกท่ากรุงเทพฯ และภูมิภาค สถิติคนโดยสารเข้าออกและเดินทางผ่าน ท่าอากาศยานในสนามบินดอนเมือง กรุงเทพฯ

มีกรรมวิธีเรียงตามลำดับอักษรชื่อสินค้า

เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง. สถิติการเกษตรของประเทศไทย
(Agricultural Statistics of Thailand). กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๔๙๗- . รายปี.

เป็นหนังสือคู่มือสถิติการเกษตรที่สำคัญที่ทำให้สถิติการเกษตรเพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า และสามารถทราบฐานะเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศในแต่ละปี เสนอสถิติเป็นตาราง เช่น สถิติพืชที่ใช้เป็นอาหาร พืชที่ใช้ น้ำมัน พืชที่ใช้เส้นใย ปศุสัตว์ การประมง การป่าไม้ การค้ากับต่างประเทศ จำนวนน้ำฝนและการชลประทาน การใช้ที่ดิน ประชากร และรายได้ประชาชาติ รายได้รายจ่ายของเกษตรกร และราคาขายส่งของสินค้าเกษตรกรรมไทยในตลาดต่างประเทศ จำนวนข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน

แรงงาน, กรม. สถิติแรงงาน (Year Book of Labour Statistics).

กรุงเทพมหานคร: กรมแรงงาน, ๒๕๐๐- . รายปี

เสนอตารางสถิติด้านแรงงาน ประกอบด้วยสถิติกำลังแรงงาน การจัดทำ
 หางาน ข้าราชการ การศึกษาแรงงาน การประสมอันตรา ยงานคนต่างด้าว
 การตรวจแรงงาน ความต้องการแรงงาน และการเข้าออกงาน องค์การ
 นายจ้างและลูกจ้าง ครรชณิราคาผู้บริโภค และครรชณิราคาขายส่ง
 พิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน

พจนานุกรม (Dictionaries)

พจนานุกรม หมายถึง หนังสือซึ่งประกอบด้วยศัพท์ต่าง ๆ ในภาษาใดภาษาหนึ่ง
 หรือหลายภาษา จัดเรียงตามลำดับตัวอักษรหรือตามระบบอื่นตามวัตถุประสงค์ของพจนานุกรม
 เล่มนั้น มีคำอธิบายศัพท์ในภาษาเดียวกันหรือแปลเป็นภาษาอื่น นอกจากนี้ยังอาจมีคำสะกด
 การอ่านออกเสียง รูปภาพประกอบ เป็นต้น^๑ นักวิจัยจำเป็นต้องทราบความหมายของ
 คำศัพท์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือหรือบทความวารสารอย่างชัดเจนและถูกต้อง พจนานุกรม
 แบ่งตามเนื้อหาได้เป็น ๒ ประเภท คือ พจนานุกรมศัพท์ทั่วไป และพจนานุกรมศัพท์
 เฉพาะวิชา

พจนานุกรมศัพท์เฉพาะวิชาแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ พจนานุกรมศัพท์เฉพาะที่มี
 หนึ่งภาษาโดยเป็นฉบับเพิ่มเติมของพจนานุกรมทั่วไป ให้คำจำกัดความหรือความหมายที่
 เฉพาะลงไปมากขึ้น และการแสดงความแตกต่างของคำ มีคำศัพท์เฉพาะและเป็นวิชาการ
 ที่ในพจนานุกรมทั่วไป ๆ ไปไม่มี วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่คือต้องการให้ความหมายเฉพาะเท่านั้น
 แต่พจนานุกรมประเภทนี้อาจจะให้รายละเอียดต่างจากสารานุกรม มีภาพประกอบและมี
 บรรณานุกรมประกอบด้วยก็ได้ สำหรับอีกประเภทหนึ่งเป็นพจนานุกรมศัพท์เฉพาะที่มี ๒ ภาษา
 หรือมากกว่า ๒ ภาษา เป็นส่วนเพิ่มเติมของพจนานุกรม ๒ ภาษา โดยมีคำศัพท์เฉพาะ

^๑Shores, Basic Reference Books, p. 19.

ทางวิชาการ ใช้เป็นคู่มือในการแปลและอ่านบทความทางวิชาการในภาษาค้างประเทศ และการใช้ศัพท์เทคนิค^๑

ตัวอย่างพจนานุกรมศัพท์เฉพาะในสาขาเศรษฐศาสตร์

McGraw-Hill Dictionary of Modern Economics: a Handbook of Term

and Organizations. 2d ed. New York: McGraw-Hill Co., 1973.

จัดพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. ๑๙๖๕ เป็นพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ แบ่งเนื้อหาเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ เป็นศัพท์ทางเศรษฐศาสตร์ที่ทันสมัยประมาณ ๑,๕๐๐ คำ และศัพท์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้คำจำกัดความและอธิบายความหมาย สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ทางเศรษฐศาสตร์มาก่อนอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ ส่วนที่ ๒ เป็นการจัดเรียงตามลำดับของชื่อองค์การ หรือสมาคมทั้งของรัฐบาล และเอกชนที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจ และการตลาดประมาณ ๒๒๕ แห่ง

Sloan, Harold S., and Zurcher, Arnold J., eds. Dictionary of Economics. 5th ed. New York: Barnes & Nobles, 1970.

จัดพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ. ๑๙๕๔ เป็นพจนานุกรมที่อธิบายคำศัพท์วิชาเศรษฐศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ประวัติเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเกษตร อุตสาหกรรม การคลัง การงบประมาณ การเงิน การบัญชี ธนาคาร และการธนาคาร ฯลฯ รวมคำศัพท์และชื่อองค์การ สมาคม ที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ประมาณ ๓,๒๐๐ รายการ ให้คำนิยาม และคำอธิบายอย่างกระชับรัด ท้ายเล่มเป็นภาคผนวก การจัดกลุ่มคำศัพท์เข้าหมวดหมู่วิชาเศรษฐศาสตร์ แยกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ มาตรฐานเงินของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และคำย่อชื่อองค์การ สมาคมทางเศรษฐศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาและระหว่างประเทศ

^๑Winchell, Guide to Reference Books, p. XVIII.

วาริ พงษ์เวช. พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยว่าด้วยเศรษฐศาสตร์ การธนาคารและธุรกิจ

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๒.

พิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นพจนานุกรมที่รวมคำศัพท์วิชาการ วลี คำย่อ และชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อธนาคาร องค์กรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวิชา เศรษฐศาสตร์ การธนาคาร และธุรกิจประมาณ ๔,๓๒๐ รายการ เป็นพจนานุกรมเศรษฐศาสตร์อังกฤษ-ไทย ที่รวมคำศัพท์ไว้มากที่สุดในกลุ่มพจนานุกรม เศรษฐศาสตร์ และวิชาเกี่ยวข้องที่เป็นภาษาไทย

หนังสือรายปี (Annuals)

หนังสือรายปีตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Yearbook, Almanac, Annual หมายถึง หนังสือที่ออกทุกปี รวบรวมความรู้และเรื่องราวความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ จุดมุ่งหมายสำคัญของหนังสือรายปี คือ การสรุปเรื่องราว ตลอดจนข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในรอบปีหนึ่ง ๆ^๑

หนังสือรายปี แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หนังสือรายปีทั่วไป (General Yearbook)

ก. หนังสือรายปีสารานุกรม (Encyclopedia yearbook or Encyclopedia Supplement) เป็นหนังสือรายปีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมเนื้อหาของสารานุกรมชุดแม่ (Parent sets) ให้มีเนื้อหาทันสมัยอยู่เสมอ

ข. หนังสือรายปีสรุปข่าวปัจจุบัน (Current surveys or News summary) หนังสือรายปีประเภทนี้ทำหน้าที่เป็นจดหมายเหตุ บันทึกเหตุการณ์สำคัญด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยประมวลจากข่าวประจำวัน ตรวจสอบความถูกต้องและเขียนเสนอในรูปสรุปความ เนื่องจากต้องการให้ถึงมือผู้อ่านอย่างรวดเร็ว จึงมักพิมพ์เป็นวารสารรายสัปดาห์ มีแฟ้มจัดเก็บให้สอดคล้องกับฉบับใหม่เข้าด้วยกันได้ และมีตรรกะที่รัดกุม

^๑ วลัยพร เหมะรัชตะ, การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า, หน้า ๒๗.

เนื้อเรื่องโดยละเอียดได้ ครรชณจะจัดพิมพ์เป็นระยะ สิ้นปีจึงจัดทำครรชณรวมทั้งปีให้
อีกครั้ง^๑ ตัวอย่างหนังสือรายปีสรุปข่าวปัจจุบันคือ สยามจดหมายเหตุ

ค. สมพิศสร (Almanac) เป็นหนังสือรายปีประเภทหนึ่งที่ทำให้ข้อเท็จจริง
เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ และให้ข้อมูลทางสถิติ^๒ รวมถึงสิ่งพิมพ์รายปีที่ประกอบด้วยปฏิทินข้อมูลทาง
ดาราศาสตร์ และรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ^๓

๒. หนังสือรายปีบันทึกความก้าวหน้าทางวิชาการเฉพาะวิชา (Subject
records of progress) เป็นหนังสือรายปีที่สมาคมวิชาการ องค์กรและหน่วยงาน
ต่าง ๆ จัดทำเพื่อเสนอความก้าวหน้าทางวิชาการ ที่เป็นผลมาจากการศึกษาค้นคว้า วิจัย
ของหน่วยงาน และรวมถึงการรายงานกิจกรรมของหน่วยงานด้วย หนังสือรายปีประเภทนี้
หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลสหรัฐและองค์การชำนาญพิเศษขององค์การสหประชาชาติจัดทำ
มากชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์เพื่อการค้าเพิ่งมาจัดทำในระยะหลัง ๆ นี้^๔

ตัวอย่างหนังสือรายปีบันทึกความก้าวหน้าทางวิชาการเฉพาะวิชาเศรษฐศาสตร์
United Nations. Statistical Yearbook. New York: United Nations,
1949- . Annual.

เป็นหนังสือสถิติรายปีที่จัดทำเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ให้ข้อมูลทาง
ด้านสถิติของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่เกี่ยวข้องกับ จำนวนประชากร กำลังคน
เกษตรกรรม การป่าไม้ การประมง ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เหมืองแร่
การก่อสร้าง พลังงาน การค้าภายใน การค้าระหว่างประเทศ การขนส่ง

^๑ วลีทธี จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในห้องสมุด, หน้า ๒๗๘-๒๗๙.

^๒ Leonard Montague Harrod, Librarians' Glossary of Terms
Used in Librarianship . . ., p. 51.

^๓ Elizabeth Thompson, ALA Glossary of Library Terms
(Chicago: American Library Association, 1967), p. 4.

^๔ วลีทธี จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในห้องสมุด, หน้า ๒๗๙.

การคมนาคม ดัชนีการบริโภค คุ้ยการชำระเงิน รายได้ การเงินและ
การคลัง งบประมาณแผ่นดิน ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การสาธารณสุข
ที่พิภพอาศัย การศึกษา วัฒนธรรม (การผลิตและการแปลงหนังสือ ภาพยนตร์
วิทยุและโทรทัศน์) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยบอกแหล่งข้อมูลทางสถิติ
ไว้ด้วย จัดเรียงเนื้อหาตามหัวเรื่อง

United Nations. Food and Agriculture Organization. FAO Production
Yearbook. Rome: F.A.O., 1947- . Annual.

เป็นหนังสือรายปีที่เสนอข้อความรู้ในรูปตารางสถิติพร้อมบันทึกและคำอธิบาย
เป็น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับ
อาหารและการเกษตร รวมถึงประชากร สัตว์เลี้ยง ราคาและค่าแรงของ
ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จัดเรียงรายการตามหัวเรื่อง เดิมใช้ชื่อว่า
Production Yearbook ตั้งแต่ปี ๑๙๗๖ เป็นต้นมาใช้ชื่อว่า FAO
Production Yearbook.

กรุงเทพ จำกัด, ธนาคาร. รายงานประจำปี. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารกรุงเทพ จำกัด,
๒๕๕๖- . รายปี.

ภาคต้นเป็นรายงานผลการประกอบการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด ภาคสอง
จะเป็นสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของโลกและของประเทศไทยใน
รอบปีที่ผ่านมา แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปีถัดไป เสนอข้อ-
ความรู้ในรูปสรุปความ มีตารางสถิติและแผนภูมิประกอบ ท้ายเล่มจะเป็น
ทำเนียบสาขาของธนาคารทั้งสาขาต่างประเทศ สาขานครหลวง และสาขา
ต่างจังหวัด

นามานุกรม (Directories)

นามานุกรม หมายถึง หนังสือรวมรายชื่อบุคคลหรือองค์การ โดยมีการจัดเรียงชื่อเหล่านี้อย่างมีระบบ โดยทั่วไปนิยมจัดเรียงตามลำดับอักษรหรือลำดับหมวดหมู่ แต่ละรายการชื่อให้ข้อความรู้เกี่ยวกับที่อยู่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ สำหรับชื่อบุคคล แต่ถ้าเป็นรายการชื่อหน่วยงาน องค์การ จะให้ที่ตั้ง หน้าที่ของหน่วยงาน บุคลากร และอื่น ๆ^๑

ในการค้นคว้าและวิจัยนั้น นามานุกรมสามารถตอบปัญหาหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้คือ

๑. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเต็มของบุคคล บริษัท องค์การ สถาบัน พร้อมทั้งสถานที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์ เพื่อการติดต่อ

๒. เพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การสมัครเข้าเป็นสมาชิก รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ หรือประเภทของสินค้าทางอุตสาหกรรม และการบริการที่องค์การ ห้างร้าน จัดให้มีขึ้น

๓. เพื่อตอบคำถามทั่ว ๆ ไปที่มักเกี่ยวกับใครเป็น . . . เช่น อยากทราบชื่อประธานของบริษัท . . . ใครเป็นตัวแทนจัดทวชื่อต้นฉบับตัวเขียน เป็นต้น^๒

ตัวอย่างหนังสือนามานุกรม

Who's Who in Finance & Banking in Thailand, 1977-1978. Bangkok: Advance Media Co., (1978).

เป็นทำเนียบ บุคลากรในวงการธนาคารและการเงินในประเทศไทย แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็น ๖ ตอน คือ ตอนที่ ๑ บุคลากรในวงการธนาคาร ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับธนาคารในประเทศไทย แต่ละรายการบอกที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ --

^๑Thompson, ALA Glossary of Library Terms, p. 47.

^๒วลัยพร เหมะรัชตะ, การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า, หน้า ๙๖.

เงินทุนจดทะเบียนของธนาคาร ปี: เริ่มก่อตั้งธนาคาร ตอนที่ ๒ เป็นทำเนียบนามบริษัทเงินทุนทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ตอนที่ ๓ เป็นสถิติจำนวนธนาคารที่ดำเนินกิจการในประเทศไทยเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๑๔ กับ พ.ศ. ๒๕๒๐ การขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์ (จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๐) ที่ทำการธนาคารต่างประเทศในประเทศไทย ตอนที่ ๔ เป็นพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ตอนที่ ๕ เป็นประมวลกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยที่ออกตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จนถึง วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ตอนที่ ๖ เป็นระเบียบเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนในประเทศไทย

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. กองบัญชีประชาชาติ.

เอกสารทางวิชาการเรื่อง ทำเนียบอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร:

กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.

เป็นทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครจำนวน ๔,๒๐๐ โรงงาน ซึ่งจะให้สถานที่ตั้งของโรงงาน จำนวนคนงาน จำนวนผลผลิตต่อปี จัดเรียงทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมตามประเภทของอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งเป็น ๒๕ ประเภท ส่วนหน้าจะให้ขอบเขตของอุตสาหกรรมแต่ละประเภทพร้อมให้รหัสตัวเลขกำกับ หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบของการสร้างตารางบัญชีการผลิต-ผลผลิต หรือ Commodity Balance ใช้ประกอบในการวางแผนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม และเพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงบัญชีรายได้

Thailand Trade Index (รวมโรงงาน). Bangkok: Intertrade Pub.,

2519-- . Annual.

แบ่งเนื้อเรื่องตามระบบ Brussels Tariff Nomenclature (BTN) ซึ่งเป็นระบบที่กรมศุลกากรใช้อยู่ในปัจจุบัน ภาคแรกเป็นครรชณินค้าเรียงตามลำดับอักษรโดยทำครรชณินไว้เป็น ๓ ภาษา คือ ภาษาไทย จีน อังกฤษ สินค้าแต่ละชนิดให้รหัสตัวเลข (Code number) ซึ่งจะผลิตหารายละเอียดได้ที่

ส่วนหลังของภาคแรก ภาคที่ ๒ เป็นนามานุกรมโรงงานผู้ชาย ผู้ส่งเข้า ผู้ส่งออก และบริการซ่อมต่าง ๆ โดยระบุชื่อร้าน โรงงาน บอกรหัส หมายเลขโทรศัพท์ และรายชื่อสินค้าและบริการที่ให้ ภาคนี้พิมพ์เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ภาค ๓ เป็นรายชื่อโรงงานที่จดทะเบียนกับกระทรวง อุตสาหกรรม ภาคนี้พิมพ์เป็นภาษาไทย

อักษรานุกรมชีวประวัติ (Biographical work)

อักษรานุกรมชีวประวัติ คือ หนังสือรวมชีวประวัติของบุคคลหลายคนไว้ในเล่มเดียวกันหรือชุดเดียวกัน จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อให้ค้นง่าย ถ้าเป็นชีวประวัติชาวต่างประเทศจะจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อสกุล ถ้าเป็นชีวประวัติชาวไทยจะจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อตัว^๑ หนังสืออักษรานุกรมชีวประวัติจึงนับเป็นหนังสืออ้างอิงที่สำคัญอีกประเภทหนึ่ง ที่มุ่งหมายให้ใช้เป็นคู่มือค้นคว้าเกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลสำคัญที่ควรแก่การศึกษาค้นคว้า^๒

ตัวอย่างหนังสืออักษรานุกรมชีวประวัติ

Who's who in Thailand. Bangkok: Advance Media Co., 1973-
Monthly.

เป็นวารสารรายเดือนที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียงในประเทศไทยในวงการต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ อุตสาหกรรม การศึกษา ข้าราชการ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ละรายการชีวประวัติมีภาพถ่ายเจ้าของประวัติประกอบ การให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งนำมาเรียบเรียงเป็นความเรียงอย่างกระชับ นับเป็นแหล่งข้อมูลชีวประวัติของคนไทยในปัจจุบันที่ควรแก่การอ่าน

^๑วิสิทธิ์ จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๓๔๕.

^๒วิชัยพร เหมะรัชตะ, การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า, หน้า ๑๐๐.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, ใครเป็นใครในประเทศไทย.

๒ เล่ม. พระนคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๖.

รวบรวมชีวประวัติคนไทยที่มีความรู้ความชำนาญในแขนงงานต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในหน่วยงานรัฐบาลและนอกวงงาน ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานรัฐบาลคัดเลือกเฉพาะข้าราชการชั้นเอก หรือเทียบเท่าขึ้นไป ข้าราชการทหารและตำรวจมียศตั้งแต่พันโท นาวาโท นาวาอากาศโท และพันตำรวจโทขึ้นไป สมาชิกสภาข้าราชการธรรมัญญ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีทุกเทศบาล เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้ากองขึ้นไปในองค์การทั้งราชการทุกแห่ง ผู้มีตำแหน่งทางราชการและยศต่ำกว่าที่กล่าวแต่เป็นผู้ได้รับปริญญาโทหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นที่ยกย่องและรู้จักกันทั่วไป ผู้ที่อยู่นอกวงราชการคัดเลือกเฉพาะผู้มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้รู้จักกันดีในวงธุรกิจและอุตสาหกรรม

จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อชีวประวัติ ต้นเล่ม เล่ม ๑ ให้ครบชนิด ๒ ชนิด คือ วรรณคดีหน่วยงานที่สังกัด และวรรณคดีอาชีพเจ้าของประวัติ

แผนที่เล่ม (Atlases)

แผนที่ (Map) คือ สิ่งที่แสดงลักษณะของพื้นผิวโลกทั้งที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติและที่ปรุงแต่งขึ้น โดยการแสดงลงในพื้นแผ่นราบด้วยการย่อให้เล็กลงตามขนาดที่ต้องการ และอาศัยเครื่องหมายกับสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้น^๑ คำ map ใช้เรียกแผนที่แยกเป็นแผ่น ๆ สำหรับแผนที่เล่ม (Atlas) คือ แผนที่ที่รวบรวมเป็นเล่ม^๒ รวมแผนที่แผ่นหลายแผ่นไว้ในเล่มเดียวกัน เป็นแผนที่ชนิดเดียวกัน เช่น แผนที่กายภาพ (Physical map)

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๑๖), หน้า ๒๒๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒.

แผนที่รัฐกิจ (Political map) แผนที่เส้นทาง (Route map) แผนที่เศรษฐกิจ (Economic map) เป็นต้น

ตัวอย่างแผนที่เล่มในสาขาเศรษฐศาสตร์ได้แก่

Ginsburg, N. Atlas of Economic Development. Chicago: University of Chicago Press, 1961.

มีแผนที่ขนาด ๔๘ แผ่น มีคำบรรยายและตารางประกอบ แบ่งเนื้อหาเป็น ๘ ตอน เช่น ประชากร การเกษตร เมืองแร่ การขนส่ง อุตสาหกรรม และอื่น ๆ จุดมุ่งหมายของแผนที่เล่มนี้คือเพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศ พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับประเทศและดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก

Oxford Economic Atlas of the World. 4th ed. Prepared by the Cartographic Department of the Clarendon Press. New York: Oxford University Press, 1972.

พิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๕๔

มีแผนที่ ๕๑ แผ่น แบ่งเป็น ๑๓ ตอน เช่น สิ่งแวดล้อม พืช ปศุสัตว์ ป่าไม้ และการประมง พืชเส้นใย พลังงาน แร่ธาตุ อุตสาหกรรมการขนส่ง ประชากร และอื่น ๆ ภาคคำนำให้แผนที่กายภาพและแผนที่รัฐกิจ แผนที่สภาพแวดล้อม แผนที่กาลอากาศตามฤดู แผนที่ธรณีวิทยาแสดงลักษณะดินและแร่ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ภาคอื่น ๆ แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ภาคสำคัญของแผนที่แสดงผลผลิตของพืช และทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ มีแผนที่แสดงการผลิตเป็นรายประเทศสำหรับบางประเทศด้วย ภาคเสริมเป็นอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ให้อี้อสถานที่ประมาณ ๘,๐๐๐ รายการ หน้า ๑๑๗-๒๓๔ เป็นภาคเสริมสถิติ (Statistical supplement)

วิไลทิพย์ จินตวงศ์, บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด, หน้า ๓๘๓.

แผนที่ทหาร, กรม. กองบัญชาทหารสูงสุด. แผนที่เล่มแสดงทรัพยากรของประเทศไทย
(Thailand National Resources Atlas). พระนคร: กองบัญชาทหาร-
สูงสุด กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๑๕.

แผนที่เล่มนี้ผลิตขึ้นโดยใช้แผนที่เล่มแสดงทรัพยากรของชาติเล่ม ๒ ซึ่ง
พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มาแก้ไขให้ทันสมัยตามลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้ครั้ง
ล่าสุด และเพิ่มแผนที่ที่จัดทำขึ้นใหม่เข้าไว้ในเล่มเดียวกันด้วย จัดพิมพ์เป็น
๒ ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ส่วน คือ
ส่วนที่ ๑ เป็นแผนที่เกี่ยวกับทรัพยากรกายภาพ ส่วนที่ ๒ เกี่ยวกับทรัพยากร
มนุษย์ ส่วนที่ ๓ เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ จำนวนแผนที่
ทั้งหมดในเล่มมีกว่า ๕๐ % ที่แสดงรายละเอียดแห่งทรัพยากรธรรมชาติ ส่วน
ที่เหลือแสดงรายละเอียดอันเป็นปัจจัยแห่งการวางแผนพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ
และสังคมอันเกี่ยวเนื่องกับทรัพยากรธรรมชาติ

วารสาร (Periodical)

วารสาร คือ สิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่ง มีกำหนดการพิมพ์ที่แน่นอนหรือค่อนข้างแน่นอน
วารสารชื่อหนึ่งจะมีลักษณะรูปแบบภายนอกเหมือนกันทุกฉบับ ช่วยให้ผู้อ่านสังเกตหรือจำ
วารสารนั้นได้ มีเลขกำกับฉบับ ระบุให้ทราบวัน เดือน ปีที่ออก และทราบลำดับของแต่ละ
ฉบับในชุด ไม่กำหนดล่วงหน้าว่าจะเลิกกิจการเมื่อใด ประกอบด้วยบทความหลายบทความ
ในแต่ละฉบับ ถ้าเป็นวารสารทั่วไปหรือที่เรียกว่านิตยสาร ก็มีเรื่องในแขนงวิชาต่าง ๆ
ทั่ว ๆ ไป เป็นลักษณะสารคดีกับนวนิยาย หรือเรื่องสั้นลงต่อกันเป็นตอน ๆ วารสารทาง
วิชาการมีบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการแขนงนั้น ๆ ด้วย การจำหน่ายหรือเผยแพร่
อาจใช้วิธีวางจำหน่ายเป็นฉบับปลีกในท้องตลาด หรือใช้วิธีสมัครเป็นสมาชิก หรือชำระ
ค่าบอกรับล่วงหน้า และจัดส่งไปให้ตามตำบลของสมาชิก วารสารบางฉบับเป็นการเสนอ
ภาพมากกว่าเรื่อง บางฉบับอาจเสนอบทความมากกว่า ๑ ภาษา วารสารบางชื่อมีแนวการ

จัดบทความในฉบับแต่ละฉบับให้เกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ^๑

คำว่าวารสารนี้ มีชื่อเรียกอยู่หลายคำด้วยกัน แต่ละคำก็มีความหมายแตกต่างกัน ออกไปตามลักษณะของวารสาร ได้แก่

วารสารสารสังเขป (Abstract Journal หรือ Abstract Periodical) หมายถึง วารสารที่รวบรวมบทคัดย่อของเรื่องราวใหม่ ๆ ในหนังสือ จุลสาร และวารสารต่าง ๆ^๒

หนังสือประกาศ (Bulletin) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกตามวาระ จัดทำโดยหน่วยราชการ สมาคมหรือสถาบัน ตามปกติมักมีเลขที่ประจำฉบับ^๓

ราชกิจจานุเบกษา (Gazette) หมายถึง วารสารของทางราชการซึ่งเสนอข่าวของทางราชการเพื่อให้ประชาชนทราบ^๔

วารสารวิชาการ (Journal) มีความหมาย ๔ ประการ คือ

๑. หมายถึงวารสารหรือหนังสือพิมพ์
๒. หมายถึงวารสารที่จัดทำโดยสถาบัน บริษัท หรือสมาคมทางวิชาการ บรรจข่าวนิวใหม่ ๆ และรายงานกิจกรรมและผลงานในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
๓. หมายถึงบันทึกรายงานการประชุมทางวิชาการของสมาคมทางวิชาการ หรือบันทึกประจำวันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชน เช่น นิติบัญญัติ
๔. หมายถึงบันทึกประจำวันเกี่ยวกับกิจการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง^๕

^๑จาวรณ ลินธุโสภณ, วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์, หน้า ๔๐-๔๑.

^๒Thompson, A.L.A Glossary of Library Terms, p. 1.

^๓Ibid., p. 21.

^๔Ibid., p. 63.

^๕Ibid., p. 77.

นิตยสาร (Magazine) มีความหมาย ๒ ประการ คือ

๑. หมายถึง วารสารสำหรับการอ่านทั่วไป บรรจุบทความในหลายสาขาวิชา เขียนโดยนักเขียนหลายคน ตามปกติจะตีพิมพ์พวกนวนิยายและบทกวี
๒. ตามความหมายเดิม หมายถึง สรุปรวบรวมรายเดือน และการเลือกเรื่อง เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ จากสิ่งพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์^๑

บันทึกการประชุม (Proceedings) เป็นสิ่งพิมพ์ที่บันทึกเรื่องราวและผลการศึกษาค้นคว้าที่สมาชิกทางวิชาการหรือหน่วยงานต่าง ๆ เสนอในวาระการประชุมของสมาคมหรือของหน่วยงานนั้น ๆ มักรวมทั้งสาระสังเขป หรือรายงานการประชุม^๒

วารสารวิจารณ์หรือปริทัศน์ (Review) มีความหมาย ๒ ประการ คือ

๑. การประเมินคุณค่างานด้านวรรณกรรม
๒. วารสารที่บรรจุบทความวิจารณ์ และบทวิจารณ์หนังสือใหม่^๓

หนังสือเข้าชุด (Serial) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์เป็นตอน ๆ ต่อเนื่องกันไป โดยปกติออกตามวาระและต่อเนื่องกันไปโดยไม่กำหนดระยะเวลา หนังสือเข้าชุดจะรวมทั้งวารสาร พวกหนังสือรายปีต่าง ๆ เช่น รายงานประจำปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมบันทึกความทรงจำ รายงานการประชุม และจดหมายติดต่อของสมาคมต่าง ๆ^๔

รายงานการประชุม (Transactions) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์รายงานการประชุม และสาระสังเขปของรายงานการประชุมของสมาคมทางวิชาการ หรือ เป็นบันทึกการประชุม^๕

^๑Ibid., p. 85.

^๒Ibid., p. 106.

^๓Ibid., p. 117.

^๔Ibid., p. 124.

^๕Ibid., p. 142.

ปัจจุบันนี้มีการใช้คำว่า Periodical หรือ Serial ในความหมายรวมของ คำที่หมายถึงวารสารทุกคำ โดยประเทศในเครือยุโรปนิยมใช้คำว่า Periodical ส่วน ในสหรัฐอเมริกานิยมใช้คำว่า Serial

ในการค้นคว้าวิจัยหรือการเขียนบทความต่าง ๆ ทางเศรษฐศาสตร์นั้น จะต้องใช้ บทความต่าง ๆ จากวารสาร วารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีความสำคัญที่สุดของวรรณกรรมทาง เศรษฐศาสตร์และมีความสำคัญเพิ่มขึ้น ซึ่งคุณค่าและความสำคัญของวารสารทาง เศรษฐศาสตร์ คือ มีบทความที่สั้น และพิมพ์ออกเผยแพร่เร็วกว่าหนังสือ^๑ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาของ ผู้ใช้วารสาร ผู้ใช้ห้องสมุดควรใช้ดัชนีวารสารเพื่อค้นหาบทความจากวารสารที่ต้องการ ในสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งอาจเป็นหนังสือดรรชนีวารสาร บัตรดรรชนีวารสารหรือ สารบัญวารสาร (Current Contents) ที่ห้องสมุดทำขึ้นใช้

วารสารทางเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียง และนักเศรษฐศาสตร์ใช้อ้างอิงมากที่สุด คือ American Economic Review และ Economic Journal

American Economic Review หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า AER

เป็นวารสารเศรษฐศาสตร์ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลมากที่สุด เป็นวารสาร ของสมาคมเศรษฐศาสตร์อเมริกา (American Economic Association) เริ่มจัดพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๑ ปัจจุบันออกปีละ ๕ เล่ม มี Supplement เกี่ยวกับรายงานการประชุมและรายงานประจำปีของสมาคม

วารสารเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการติดตามความคิด ทฤษฎี และ ความก้าวหน้าใหม่ ๆ ของวงการวิชาเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญ ทางด้านเศรษฐกิจ เนื้อเรื่องครอบคลุมถึงทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ประยุกต์ มีบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และของประเทศอื่น ๆ ด้วย แต่บทความที่เกี่ยวกับประวัติเศรษฐศาสตร์

^๑John Fletcher, ed., The Use of Economics Literature.

(London: Butterworths, 1971), p. 50.

ประวัติความคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ หรือการเงินจะมีไม่มาก เนื้อเรื่อง
เปลี่ยนไปตามวิวัฒนาการของเศรษฐศาสตร์ ระยะเวลา ๆ มีบทความที่เกี่ยวกับ
การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความต้องการของผู้บริโภค การลงทุน และ
มีเรื่องเกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจของต่างประเทศบ้าง นอกจากนี้ยังมีด้าน
อุตสาหกรรมและปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่นความยากจน^๑

แต่ละเล่มจะมีบทความสั้น ๆ ซึ่งจะใช้คำว่า "Shorter papers" ฉบับ
เดือนธันวาคม จะให้รายชื่อวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกสาขาเศรษฐศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา ฉบับเดือนพฤษภาคมของทุกปีจะเป็น
รายงานการประชุมของสมาคมเศรษฐศาสตร์อเมริกา

วารสาร AER เป็นวารสารเศรษฐศาสตร์ฉบับเดียวที่มีผู้ส่งต้นฉบับบทความ
เพื่อลงพิมพ์มากที่สุด แต่อัตราการตอบรับเพื่อลงพิมพ์ต่ำที่สุด^๒

Economic Journal

เป็นวารสารเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของประเทศอังกฤษ ออกโดย The
Royal Economic Society เริ่มพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๙๑ กำหนดออกปีละ
๔ เล่ม ไม่มี supplements รายงานการประชุม หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

เนื้อหาของวารสารเล่มนี้ มักจะสะท้อนความสนใจที่ทันสมัยของนัก
เศรษฐศาสตร์ และปัญหาทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่ใหม่ ๆ ของประเทศอังกฤษ
ดังนั้นระหว่างสงครามจะเน้นทางด้านทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะ
ทฤษฎีทางการเงิน ปัญหาการหมุนเวียนของเงิน และตลาดสินค้า บทความที่
เกี่ยวกับอุตสาหกรรม คำจ้าง และแรงงาน จะมีไม่มากนัก จนกระทั่งปี
ค.ศ. ๑๙๓๙ มีบทความที่เกี่ยวกับการเกษตร ประวัติเศรษฐศาสตร์ และ
ประวัติความคิดทางเศรษฐศาสตร์ แต่หลังสงครามเนื้อเรื่องของวารสารเล่มนี้

^๑Ibid., pp. 51-53.

^๒Ibid., p. 53.

ได้ขยายกว้างขึ้น มีทั้งเรื่องคำจ้าง การต่างประเทศ อุตสาหกรรม การทำ
แผนผัง ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ทุกแง่ เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม บัญชี
ประชาชาติ ระเบียบวิธีการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทฤษฎีการเจริญเติบโต
นอกจากนี้ยังมีบทความเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางเศรษฐศาสตร์ แต่ไม่มีบทความ
ที่เกี่ยวกับประวัติเศรษฐกิจเลย^๑

วารสารแต่ละเล่มจะมีบทวิจารณ์หนังสือ รายชื่อหนังสือใหม่และให้
บรรณนิทัศน์ประกอบ ฉบับเดือนมีนาคมของทุกปีจะให้รายชื่อวิทยานิพนธ์ของ
สหราชอาณาจักร

ตัวอย่างวารสารภาษาไทยในสาขาเศรษฐศาสตร์

วารสารเศรษฐกิจและสังคม

เป็นวารสารราย ๒ เดือน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นอภิธานทางการแก่นักงานที่สนใจและที่
เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
เพื่อเป็นแหล่งแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เสนอข่าวความ
เคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับภาวะ
เศรษฐกิจ

รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย

เป็นวารสารรายเดือน ของฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่พิมพ์
บทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร รายงานภาวะเศรษฐกิจ
และการเงินในแต่ละเดือน ตีพิมพ์กฎหมาย ระเบียบการ ตลอดจนสถิติเกี่ยวกับ
การเงินและเศรษฐกิจ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ
การเงิน และการธนาคารโดยเฉพาะ

^๑Ibid., pp. 53-54.

สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government Publication)

สิ่งพิมพ์รัฐบาล หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ผลิตด้วยแทนพิมพ์หรือผลิตขึ้นในรูปแบบอื่น เช่น ฉบับ
โรเนียวหรือฉบับถ่ายสำเนา มีรูปเล่มเป็นหนังสือ วารสาร จุลสาร หรือแผนที่ ซึ่ง
หน่วยงานระดับต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเป็นผู้เริ่มในการผลิต หรือจัดพิมพ์
หรือออกค่าใช้จ่ายในการจัดทำ^๑ นอกจากนี้สิ่งพิมพ์รัฐบาลยังจัดทำขึ้นจากรายงานผลการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้ทราบถึงประวัติของการบริหารงานของรัฐบาล ตลอดจน
จนสถิติตัวเลขต่าง ๆ ซึ่งต่อไปก็จะกลายเป็นเอกสารอ้างอิงชั้นต้น (Primary Sources)
ที่เชื่อถือได้^๒ ปัจจุบันนี้สิ่งพิมพ์รัฐบาล มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และหน่วยราชการ
ต่าง ๆ ได้จัดพิมพ์เอกสารของทางราชการออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่จัดว่าเป็นสิ่งพิมพ์และที่
ไม่ใช่สิ่งพิมพ์^๓

ลักษณะและประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล มีลักษณะแตกต่างกันตามชนิดและหน้าที่ของ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ สิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการต่าง ๆ จัดพิมพ์แบ่งออกได้เป็น ๑๗ ชนิด คือ

๑. รายงานการบริหารงาน (Administrative Reports)
๒. รายงานสถิติ (Statistical Reports)
๓. รายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ (Committee or Commission Reports)
๔. รายงานการค้นคว้าและวิจัย (Report of Investigation)
๕. ร่างกฎหมายและมติต่าง ๆ (Bills and Resolutions)
๖. ผลการพิจารณา (Hearings)

^๑Thompson, A.L.A. Glossary of Library Terms, p. 65.

^๒David E. Estes, "Government Publications in the Classes,"
College and Research Libraries 2 (January 1959): p. 78.

^๓Anne Morris Boyd, United States Government Publications,
3d. rev. ed. (New York: H. W. Wilson, 1949), p. 19.

๗. วารสารและรายงานการประชุม (Journals and Proceedings)
๘. กฎหมาย รวมบทกฎหมาย และประมวลกฎหมายต่าง ๆ (Law, Statutes, Compilations, Codes)
๙. คำพิพากษาและความเห็นศาล (Decision and Opinions)
๑๐. ระเบียบ กฎข้อบังคับและคู่มือต่าง ๆ (Rules, Regulations and Manuals)
๑๑. ทำเนียบนามและทะเบียน (Directories and Registers)
๑๒. บรรณานุกรมและรายชื่อต่าง ๆ (Bibliographies and Lists)
๑๓. เรื่องราวและรายละเอียดต่าง ๆ (General and Descriptive Information)
๑๔. วารสาร (Periodical)
๑๕. ข่าวที่ให้แก่หนังสือพิมพ์ (Press Releases)
๑๖. แผนที่และแผนภูมิ (Maps and Charts)
๑๗. ภาพยนตร์ อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ (Films and Other Audio-Visual Materials)^๑

สิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นทรัพยากรห้องสมุดชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นหลักฐานอ้างอิงขั้นต้นที่ไม่สามารถหาได้จากหนังสือทั่ว ๆ ไป ซึ่งห้องสมุดเฉพาะควรจัดหาลงพิมพ์รัฐบาลในสาขาวิชาเฉพาะไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีประโยชน์ในด้านการค้นคว้าอ้างอิง เพราะ

๑. ผู้แต่ง (Authority) การจัดพิมพ์ในนามของรัฐบาล พอจะเป็นเครื่องยืนยันความเชื่อถือได้ เพราะผู้เขียนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และปฏิบัติงานทางด้านนี้มานาน หรือเป็นผู้มีความรู้ที่หน่วยราชการจ้างมาพิเศษ เพื่อปฏิบัติงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ^๒

^๑Ibid., pp. 13-14.

^๒Shores, Basic Reference Book, pp. 187-188.

๒. ประหยัดเงิน (Economy) สิ่งพิมพ์รัฐบาลส่วนมากจัดหาเข้าห้องสมุดได้โดยไม่ต้องเสียเงิน หรือเสียเงินแค่เพียงจำนวนน้อย^๑

๓. ทันกับเหตุการณ์ (Timeliness) เรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นผลงานของการวิจัย การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ สถิติ และรายงานต่าง ๆ ของรัฐบาลจะปรากฏอยู่ในสิ่งพิมพ์รัฐบาลก่อนสิ่งพิมพ์อื่น ๆ^๒

๔. คุณภาพ (Quality) เป็นที่รู้จักกันในหมู่นักศึกษาทั่วโลก ว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นเอกสารอ้างอิงขั้นต้นที่เชื่อถือได้^๓

๕. ความน่าอ่าน (Readability) ได้จัดพิมพ์ขึ้นมาด้วยรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน^๔

การค้นหาลibraryรัฐบาลที่ต้องการนั้น อาจค้นหาได้จากบัตรรายการของห้องสมุด หรือจากหนังสือบรรณานุกรมที่รวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์ของหลายหน่วยงาน หรือเฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งก็ได้

การค้นบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์รัฐบาลอาจค้นได้จาก

Thrombley, Woodworth G.; Siffin, William J.; and Pensri

Vayavananda. Thai Government and Its Setting, a Selective, Annotated Bibliography. Bangkok: The National Institute of Development Administration, 1967.

เป็นบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลไทยพร้อมด้วยบรรณนิทัศน์ เป็นรายชื่อหนังสือและเอกสารภาษาไทยที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับประเทศไทยในด้านพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง การบริหาร การเมือง

^๑Ibid., p. 188.

^๒Shores, Basic Reference Sources, p. 208.

^๓Shores, Basic Reference Books, p. 188.

^๔Ibid., p. 188.

ศาล กฎหมายและเศรษฐกิจ เอกสารเหล่านี้เป็นหนังสือบทความทางวิชาการ
วิทยาสพนธ์ รายงานการศึกษาริวิจัยและรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
ของรัฐซึ่งเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
ท้ายเล่มมีบรรณานุกรมชื่อเรื่องและชื่อผู้แต่ง

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. บรรณานุกรมสถิติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ,
๒๕๐๙- . รายปี.

เป็นบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เผยแพร่ข้อมูลด้าน
สถิติ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ รายงานประจำปี จุลสาร และเอกสาร
อัดสำเนา โดยแบ่งสิ่งพิมพ์ออกตามส่วนราชการที่จัดทำและแต่ละหน่วยงานให้
รายชื่อสิ่งพิมพ์ เรียงตามลำดับชื่อเรื่อง รวมทั้งมีสาระสังเขปของสิ่งพิมพ์แต่ละ
เล่มประกอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย